

SLØJD

Læreplan for Sløjd består af:

- Signalement
- Formål
- Slutmål
- Beskrivelser
- Læseplan

Signalement af faget Sløjd

Der undervises i faget sløjd på et eller flere klassetrin inden for 4. - 7. klassetrin.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er:

- Design og produkt
- Materiale- og værktøjskendskab
- Kulturteknikker
- Skabende processer.

I sløjd skal de grundlæggende kundskaber og færdigheder i hvert af de fire områder udvikles som en helhed på alle fagets klassetrin, både i faget sløjd, og når sløjd indgår i tværgående emner og problemstillinger.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne får mulighed for at

- udvikle og planlægge arbejdet fra inspiration til færdige produkter
- kende materialer i vor omverden og de værktøjer og maskiner, der er egnede til bearbejdelse af disse under hensyntagen til arbejdsmiljø
- forstå historiske og nutidige teknologier og deres indflydelse på personlig, miljø- og samfundsmæssig udvikling
- udvikle sig og føle glæde ved praktisk, eksperimenterende arbejde

Formål for faget sløjd

Formålet med undervisningen i sløjd er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, der knytter sig til skabende og håndværksmæssig fremstilling. De skal udvikle færdigheder i at formgive og fremstille ting, der har æstetisk og

funktionel værdi samt blive i stand til at forstå samspillet i processen fra ide over planlægning til udførelse.

Stk. 2. Elevernes fantasi, glæde ved at skabe, eksperimenterende og vurderende holdning udvikles gennem fordybelse i den praktiske produktfremstilling for herigennem at styrke oplevelsen af tillid til egne muligheder.

Stk. 3. Eleverne gøres fortrolige med historiske og nutidige teknologier samt områder som arbejdsmiljø, miljø og ressourcebevidsthed. Derved bidrager faget til deres forståelse af samspillet med vor fysiske omverden og naturen. Eleverne opøves i samarbejde, medbestemmelse og medansvar gennem en arbejdsform, hvor dialog og samarbejde er en del af undervisningsmiljøet.

Slutmål for faget Sløjd

Efter 4. /5. /6. /7. klasses trin

Design og produkt

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- gennemføre et arbejdsforløb fra inspiration og idé over planlægning til udførelse og evaluering
- vurdere et færdigt produkt ud fra en æstetisk og funktionel synsvinkel
- formgive med personligt præg og i overensstemmelse med valg af tid og kultur
- eksperimentere med materiale, form, farve og funktion
- fortælle om arbejdsprocessen og fremlægge produktet.

Materiale- og værktøjskendskab

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- vælge og bruge værktøj, maskiner og øvrige tekniske hjælpemidler hensigtsmæssigt
- kende og efterleve sikkerhedskrav for værktøj og maskiner, der indgår i undervisningen
- afprøve forskellige materialers muligheder og begrænsninger, fortrinsvis træ.
- forholde sig til arbejdsmiljø i forbindelse med arbejdsprocesser

- forholde sig til miljø, herunder bæredygtighed, ved materialevalg og bearbejdelse.

Kulturteknikker

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende nutidige teknologier
- anvende teknologier fra historiske perioder og fremmede kulturer
- drøfte, hvordan menneskelig udviklingstrang påvirker vor levevis
- forholde sig til håndværkets betydning i forskellige samfund.

Skabende processer

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke sig gennem skabende, praktisk arbejde
- arbejde i en kreativ arbejdsproces
- vurdere egen arbejdsindsats.

Beskrivelser for faget sløjd

Udviklingen i undervisningen på 5. og 6. klassestrin

Skolerne kan organisere den obligatoriske sløjdundervisning på forskellig måde. De vejledende beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod slutmålene bygger på et toårigt forløb på 5. og 6. klassestrin.

Her på Den fri Hestehaveskole har eleverne kun sløjd i 5.klasse – og kun træsløjd.

Design og produkt

Eleverne vil lige fra det første møde med værktøj og materialer blive inspireret til at fremstille konkrete produkter, der i den første undervisning har karakter af enkle og overskuelige opgaver. I det praktiske arbejde udvikler eleverne faglige færdigheder og opnår fortrolighed med fagets arbejdsmetoder. Herved indføres de gradvist i selv at kunne tage del i og gennemføre design- og arbejdsprocessens faser fra inspiration og idé over planlægning til konkret udførelse.

Eleverne opmuntres til at præsentere deres produkter og beskrive processen. Desuden vænnes de til at vurdere og evaluere proces og produkt ud fra en etisk, æstetisk og funktionel synsvinkel. I arbejdet inddrages og videreudvikles elevernes kendskab til de formgivningsmæssige traditioner fra forskellige tidsaldre og kulturer. Dette kan eventuelt indgå i tværfaglige forløb. Mulighederne for at afprøve forskellige materialer og måder at bearbejde disse på inspirerer eleverne til at eksperimentere med form, farve og funktion. Eleverne opmuntres til gode arbejdsvaner, og der vil efterhånden blive stillet større krav til arbejdets udførelse og produkternes æstetiske og kvalitetsmæssige værdi.

Materiale- og værktøjskendskab

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes produktfremstilling i træ. Sløjdfagets værktøj, maskiner og øvrige tekniske hjælpemidler introduceres gradvist for eleverne, som gennem praksis lærer den korrekte og hensigtsmæssige anvendelse.

Elevernes færdigheder i at bruge værktøj opbygges gradvist, samtidig med at de får kendskab til og viden om de forskellige træsorters muligheder og egenskaber, fx hårdhed, styrke, kvalitet og anvendelighed. I sammenhæng med de praktiske processer lærer eleverne at bruge de rigtige benævnelser for værktøj, materialer og arbejdsgange.

Der lægges vægt på, at eleverne gennem det praktiske arbejde får viden om arbejdsmiljø og sikkerhedskrav og indarbejder gode og sunde arbejdsvaner. I det hele taget skal eleverne arbejde med respekt for den korrekte anvendelse af værktøj, maskiner og materialer.

I undervisningen lægges der desuden vægt på, at eleverne får forståelse for miljø, ressourceudnyttelse og økologisk bæredygtighed.

Kulturteknikker

I det praktiske arbejde med deres produkter får eleverne kendskab til og erfaring med nutidens værktøj, materialer og teknologi.

Gennem arbejde med både traditionelt og moderne værktøj og bearbejdningsmetoder får eleverne forståelse for håndværkets tradition og udvikling. Herved får de mulighed for at sammenligne og vurdere det gedigne, traditionelle håndværktøj med moderne, tidsbesparende teknologier. På den måde oplever de, hvordan mennesket over tid har udviklet den materielle kultur, og de bliver fortrolige med, at det traditionelle værktøj - fx kniv, høvl, sav og hammer - stadig anvendes inden for det moderne håndværk.

Elevernes praktiske erfaring vil sammen med en præsentation af forskellige nutidige, historiske og fremmede teknologier danne grundlag for samtale om, hvorledes et samfunds levevis og forudsætninger for skabelse af kultur til enhver tid i høj grad har beroet på de teknologier, det har haft til rådighed.

Skabende processer

Elevernes kendskab til arbejdsmetoder og materialer sætter dem i stand til at eksperimentere med løsningsmuligheder på praktiske problemstillinger. Denne viden om fagets materialer og metoder til bearbejdning giver eleverne mulighed for at kunne formidle en æstetisk holdning igennem produktet.

Arbejdet bør veksle mellem individuelle og fælles opgaver, således at eleverne får mulighed for at trække på hinandens viden, kompetence og færdigheder. Herved lærer eleverne, at en opgave eller et problem kan ansues på forskellige måder og have flere løsningsmuligheder.

Overvejelser, beslutninger og konkrete problemløsninger, som eleverne har været igennem i løbet af produktfremstillingen, indgår i evalueringen, når de vurderer deres egen arbejdsindsats.

Læseplan for faget sløjd

Læseplanen er struktureret ud fra de fire centrale kundskabs- og færdighedsområder. Omdrejningspunktet for undervisningen og indholdet i faget er det praktiske og konkrete arbejde.

Sløjd er et praktisk æstetisk fag, hvor hovedvægten i undervisningen lægges på tilegnelse af kundskaber og færdigheder i tilknytning til skabende og håndværksmæssig fremstilling. Oplevelsen, legen, glæden og udfordringen ved at omsætte egne ideer, at fordybe sig i designprocessen og kunne forarbejde fagets materialer til konkrete produkter er grundlæggende og vigtig i sløjdundervisningen.

Obligatorisk forløb

Den obligatoriske sløjdundervisning skal finde sted på et eller flere klassetrin fra 4.-7. klasse. Skolerne kan organisere dette på forskellig måde. Denne læseplan for det obligatoriske forløb forudsætter et et-årigt forløb på 5. klassetrin i træsløjd.

De fire centrale kundskabs- og færdighedsområder indgår på varieret måde og med forskellig vægtning som en helhed i undervisningen. Alle områder vil ikke kunne tilgodeses i lige høj grad i de enkelte forløb eller emner, men når det

obligatoriske forløb er afsluttet, skal undervisningen være tilrettelagt således, at eleverne har kunnet tilegne sig kundskaber og færdigheder inden for alle fire områder.

Arbejdsprocessernes længde varieres, så der bliver mulighed for såvel enkle og korte forløb, som for mere komplekse projekter af længere varighed. Undervisningen organiseres forskelligt afhængigt af elevernes forudsætninger og arbejdsopgavernes indhold. Der arbejdes individuelt eller i grupper afhængigt af arbejdsopgavernes indhold, omfang og karakter.

For eleven står det færdige produkt naturligt som det centrale. Det er derfor vigtigt, at der ved valg af temaer for undervisningen tages hensyn til elevernes forudsætninger, interesser og erfaringer, så de færdige produkter opleves som anvendelige og relevante for eleven. Tingene skal have en sådan kvalitet, at eleven kan opleve glæde og tilfredshed både med sit eget arbejde og med produktet.

I starten af 5.klasse skal eleverne gennem nogle bundne opgaver:

De skal fremstille et boldtræ/bat eller lignende, for at lære at bruge høvl og sandpapir.

De skal fremstille en skål eller lignende, for at lære at bruge et huljern.

De skal fremstille en hylde, kasse eller lignende, for at lære at save og at samle vha. lim og søm/skruer.

De skal lære at snitte med en kniv, og at slibe den.

Efter disse opgaver er der mulighed for at fremstille produkter efter eget valg, efter flg. plan: idé - tegning - udvælgelse af træ - bearbejdning - finish - evt. efterbehandling - evaluering.

Design og produkt

Eleverne opøver færdighed i at planlægge og gennemføre arbejdsforløb fra inspiration og idé til planlægning, udførelse og evaluering. Det er vigtigt at understrege, at hele designprocessen ikke behøver gennemløbes hver gang, da eleverne gradvist skal indføres i at gennemføre et forløb fra idé til præsentation af produktet.

I arbejdet inddrages elevernes kendskab til, hvordan forskellige tidsaldre og kulturer har formgivet ting, og eleverne opmuntres til at sætte deres personlige præg på produkterne. Der fokuseres på de skabende og kreative processer og på arbejdet med at eksperimentere med materiale, form, farve og funktion.

Eleverne skal arbejde med at

- gøre brug af forskellige former for inspirationskilder, fx den kendte omverden, ekskursioner, internettet, litteratur og andre kulturer
- undersøge og vurdere professionelt udformede produkter
- udforme skitser og modeller til brug for arbejdsprocessen
- planlægge og overskue arbejdsprocesser med opmærksomhed på egne færdigheder og vejledningsbehov
- dygtiggøre sig inden for arbejdsprocessens delfaser og afprøve forskellige former for bearbejdning og værktøjsanvendelse
- beskrive og evaluere proces og produkt.

Materiale og værktøjskendskab

Det centrale i dette område er, at eleverne tilegner sig færdigheder i korrekt brug af værktøj, maskiner og andre tekniske hjælpemidler samt får erfaring med og kendskab til de almindeligste træsorters egenskaber og muligheder. Desuden skal eleverne lære at forholde sig bevidst til arbejdsmiljø og miljø- og ressourceforhold i øvrigt.

Eleverne skal arbejde med at

- anvende almindeligt værktøj og de til elevbrug godkendte maskiner samt andre teknologiske hjælpemidler, hvor dette vurderes relevant
- få viden om risikomomenter ved brug af værktøj, maskiner og øvrige tekniske hjælpemidler
- bearbejde forskellige typer træ med korrekt værktøj
- anvende korrekte faglige ord og begreber for værktøj og materialer og kunne vurdere, i hvilken sammenhæng disse kan anvendes
- indøve korrekte arbejdsstillinger og gode arbejdsvaner
- forholde sig bevidst til økologisk bæredygtighed og menneskelig udnyttelse af naturens ressourcer
- udvikle en bevidst og ansvarlig holdning til arbejdsmiljøet.

Kulturteknikker

Det centrale i dette område er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder i at anvende såvel moderne teknologi, traditionelt håndværktøj samt praksisformer fra historiske perioder og andre kulturer i produktfremstillingen.

Eleverne vil igennem undervisningen erfare, hvorledes det traditionsrige håndværk har udviklet sig og påvirket vor kultur og levevilkår. Herudover vil de stifte bekendtskab med eksempler på håndværksmæssige traditioner fra andre kulturer.

Eleverne skal arbejde med at

- fremstille og efterligne forskellige genstande fra udvalgte kulturer og historiske perioder
- anvende både moderne og traditionelle bearbejdningsmetoder og teknikker i produktfremstillingen
- opnå indsigt i, hvorledes forskellige samfunds beherskelse af håndværk og skabertrang har sat sine tydelige historiske spor
- undersøge, hvorledes ting, som vi dagligt omgiver os med, er eksempler på menneskets skabertrang.

Skabende processer

Det centrale i dette område er, at eleverne indtager en eksperimenterende holdning til udformningen af produkter i forskellige træsorter. De får mulighed for gennem det skabende arbejde at udtrykke sig personligt i en æstetisk arbejdsproces.

Eleverne skal arbejde med at

- skabe skulpturelle og billedmæssige udtryk i forskellige træsorter (både bearbejdede og rå)
- eksperimentere med træets anvendelses- og udtryksmuligheder
- eksperimentere med træsorter, formgivning og design
- formidle personlige holdninger gennem produktets form, farve og funktion
- forholde sig til sammenhængen mellem idé, håndværk og produkt
- beskrive, forklare og vurdere egen arbejdsindsats.